

Mulgi elämuskeskus tulep mulgimustreline



Kaja Allilender
MKI juhatei

13. septembrel tetti Elme vallon Taagepera külän Kivimäe turismitalun täätaves Mulgi elämuskeskuse ehituskuntsivõisteluse võitja.

Võidutüü pääliskiri olli „Mulgifunktsionaalne“, selle luuja om Helen Rebane, Kaie Kuldkepp, Elo Liina Kaivo ja Tanel Teder arhitektuuribüroost Nüüd Arhitektid OÜ.

Indajide iistkõnelei, ehituskunsnik Karin Bachmann üteli, et võit kige kõvemb tüü. Silma jäi sii vanade ja uute oonete ää lapitemise peräst. „Kuigi egäl uunel om oma nägu, tulep neist kokku üits tore punt,“ sellät ta. «Sii laan om tettu kige selle talu maa pääle ja arvestep, mes ümmerringi om, esiki Ohne jõge. Tii pääl om installatsiooni, mes teeve säääl kõndmise põnevembes

ja õpeteve kah midägi. Sii olligi üits võisteluse päämisi sihke.“

Mes om võidutüü iva?

Oonetege om asi lihtne. Kik, mes prilla olemen om, jääve sinna edespidi kah. Kik, mes saap kõrda tetä, tetäs kõrda. Mida ei saa (katusse, äärbäni veranda, terrassi, endise kuivuse vareme), tetäs uvve, a arvestedes selle man vana kah.

Võidutüü töst kõrgese au sissi maa, nurme – mulgi jaos olli ja om kige tähtsamb maa. Sii and söögi, rikkuse, edesimineku, elu. Kunsnigu om mõttit saanu kah kaaruspaglamustrest.

Tuleja kõnnip linanurme vahel, ronip vaatetorni, saap käe aian mullatses tetä ja nõndasama võrkkiigun aiga viita.

Radade vahel om elämusi kigi jaos – noordele ja vanadele. Egäl aasteaal om nii raasike esimuudu (äitsneve lillipõllu, suusaraa, kirivese puulehekujha või lämme ja valge maalapikse pimmen üün).

Kaaruspagla mustre sihene om istepengi, söögilatsi, välipüüne, tuletgemise kotus, mängulats, latsi eri ettevõtmiste läbiviimise jaos.



Kige parembe laani Mulgi elämuskeskuse jaos tei Nüüd Arhitektid OÜ. Auinda ollive Taageperän vastu võtman võidutüü auturi Helen Rebane, Kaie Kuldkepp ja Elo Liina Kaivo, pildi päält om puudu Tanel Teder. Pilt: Kristi Ilves

Mis sis edesi saap? Edimest kõrda otsiti elämuskeskuse projekti keväde, a sis es tule võisteluse pääle üttegi tüüd. Uus võisteluse käis juunist augustini. Tulli viis tüüd, mes kik ollive pasliku. Või-

dutüü «Mulgifunktsionaalne» tegije saave 7000 eurut auinnaraha, mes tulep Kultuurkapitali puult.

Tõist ja kolmandet kotust jäive indajide otsusse perrä jagame «Mulgi DNA» (auturi om Kalle Vellevoog, Kersti Nigols ja Paulina Pähn arhitektuuribüroost JVR ning Tiiu Truus, Annika Liivo ja Maili Tannenbergi osaühingust Studio Truus) ja «Sõõr» (auturi Margit Argus, Margit Aule, Katariina Teigar ja Laura Ojala büroost KAOS Arhitektid). Mõlembe tüü tegije saave 5250 eurut auinnaraha.

2500 eurut tagasttõukamise preemiat sai tüü pääliskirjage «Mia ole mulk», mille auturi om Ain Kalberg, Mari Renno, Kersti Kernumees ja Mihkel Urmet arhitektuuribüroost TEMPT.

Muduki akkap nüüd viil suuremb tüü. Peräst riigianget tulep projektiirmine ja kigi tillembeide asju täpne läbimõtlemine.

Aga asi om käimä tõugat ja unistus Mulgimaa maamärgist – Mulgi elämuskeskusest akkap aigapidi teos saama.

Mulgi kiil: **Kristi Ilves**

Sooglemäe talu aaluust

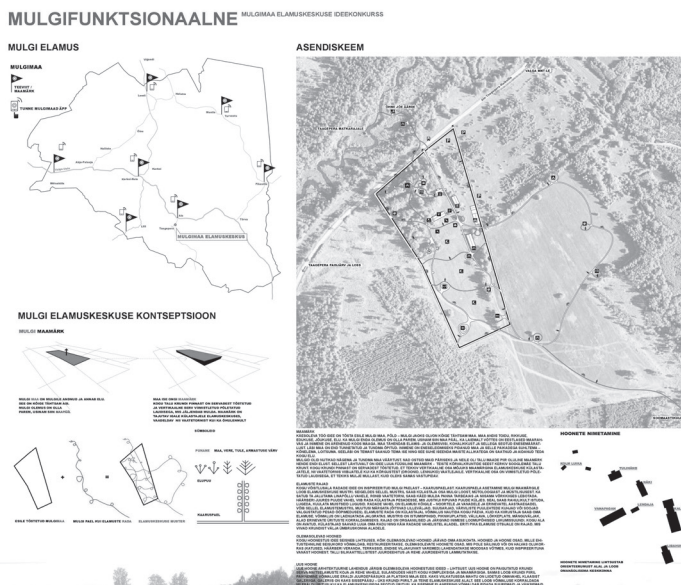
Õige Mulgi talu – Sooglemäe talu – uune om peri 20. aastesaa akatusest. Talu manu tettu park ütlen kõnnitiidege om luudu Kadrioru pargi järgi. Om arvate, et talu man olli puuvillaaid (mõni vana ubinepuu om viil alla, nõukogude aal olli säääl suur ubineaid), mesila (mesilinde peeti nõukogude aal viil 40 aastet), kõögivillaaid. Sooglemäed pidäs Jaan Mölder oma perege. Nõukogude aal võeti talu ja maa pere käest ää.

1959. aastest olli Sooglemäel Taagepera sovoosi keskus, peeti mesilinde. Pääle Eesti uvveste vabassaamist sai mesila eräinimese kätte. Üitsvahe olli säääl velskrepunkt kah.

Sooglemäel olli jahuladu, kuivus, siimlekuivus. Rehetaaren jahvatedi jahu. Säääl ollive sovoosi akatuse sepikoda ja tüükoda. Müüdü tiid rehest edesi olli pensujaam. Korteri ollive talun kuni 1990. aastideni.

Esiseisvuse tulek tei kik tõises. Talukotus anti perijidel tagasi. Önnetuses läits talu nende käest võla kattes panga kätte. Panga käest ostsive Sooglemäe vällä Taagepera lossi peremihe. Taagepera loss kink 2008. aastel talukotusse ütlen 6,8 ektari maage Mulgi Kultuuri Instituudile. Instituudi kähen om kotus täembese päeväni.

2008. aastel koristedi talukotust talgu kõrran, abin olli esiki Eesti president Toomas Hendrik Ilves. 2014 panti äärbänil uus laastukatus pääle, parandedi maja undarmenti, korstnepitse ja lõhuti maha lagunu tuulekoda.



Võidutüü «Mulgifunktsionaalne». Linnulennuvaade tulevase elämuskeskuse maa pääle.

Maido Ruusmann
MKI vanemb



Mulgi elämuskeskus Sooglemäel om üits tähtis maamärk ja akatus, et mulgi asjale uugu manu anda. Prilla om ju muu värk äste käimä minnu: õpetedes mulgi kiilt, meil om Mulgi pidu, rahvarõõva jne. Sellege om äste. A kudas mulke endetäadmist viil tõsta ja mulgi asja tõistel kah tuttaa ves tetä? Kuda meelite siia inimesi vällästpüü?

Elämuskeskus omgi miu arust sii kotus, kus käändä kik sii värk mulke kasus nõnda, et ta raha kah sissi tuus. Kultuuri om muduki vaja elun oida, a nüüd piame mõtleme, kudas sii mede kukrut kah täidäs. Elämuskeskus piäs oleme sii keskpunkt, mes annas vunki manu nii oma kandile ku tervele Mulgimaa elule. Sii oles kotus, kus inimese tuleve ja kust na saadetes edesi üle Mulgimaa laiali, vaateme mede ilusit kotussit ja ostma mede oma kaupä.

Kes pias õpeteme murdekiilt?



Kristi Ilves
Toimendei

Kik om kuulu, et murdekiil om põlvest põlve päämiselt suusõnal edesi antu kiil. Vanembe perände selle oma lastele ja nõnda läöp siii edesi. Sedäviisi om iki ollu. Kas võime usku, et sedämuudu om nüid kah ja muret tunda ei ole vaja?

Tulep vällä, et peris nõnda enämb ei ole. Sellest annap selget täädust näituses Eliise Palgi uurimisetüü, kus ta küsse noorde käest, mes nemä mulgi keelest ja kultuurist tääve ja arvave. Egä kuigipallu ei tää. Mesperäst? Selleperäst, et mailm om töistmuudu ku vanast. Inimese rändäve pallu, põlitsit jääp järest vähembes. Vanavanembe ei elä enämb ütten lastelastege. Koduden ei kõnelde murdekiilt, sest enämbjagu vanembit ei mõista ja nii, kes mõistas, ei kõnele lastege oma kodukeelen, sest seda ei peete tähtsas ja pikk Nõukogude aig jätt murdekeelele alva maigu manu.

Ku saa aaste iist kõnelde koduden iki murdekeelen ja pallald koolin pidive latse kirjakiilt tarviteme, sös nüid om asi suutu vastupidi. Kuul om ainumas kotus, kus latse võive viil murdege kokku puttu. Kas siii om alb või ää, ei ole vaja arute, sest nõnda lihtsald om. Ei saa vanembide käest nõuda sedä, mida neil omalgi ei ole. Ku me sedä tääme ja tahame iki oma kiilt ja kultuuri elun oida, sis ei saa enämb esimest edesimineku pääle luuta – piame kohe tegutseme akkame.

Õnnes omgi järest rohkemb ettevõtmisi, kus andas lastel ja noordel täädust mulgi asjust: mulke suve- ja talvekooli, laagre, keelepesä, murdetunni jne. Vällä tulep järest uusi murdekiilsi raamatit, tüüvihke, aakirju, aalehti. Ku noordel neist asjust kõnelde, sis tekkus kah uvi ja arusaamine, et siii ei ole määnegi aigunu asi või vanainimeste kiil. Sii om üte rahvakillu varandus, mida kellegil tõisel ei ole, sedä massap oida ja selle üle uhke olla.

Sii jutt om kah vastus neile täiskasunu inimestele, kes iki viil kahtleve ja küsive, kas ja mesperäst pias latse lasteaidun ja kuulen murdekiilt ja rahvakultuuri õpma.

Nuuri mulke koolitedes nii lasteaidun ku koolin

Mulgimaa lasteaidun om joba pikembet või lühembet aiga mitu keelepesä. „Mulgimaa keelepesä“ rojekt sai akatuse paar aastet tagasi Elme vallon Ritsu lasteaidun ja Ala põhikooli lasteaidun. Ildamb tulli manu Karksi lasteaidun ja 2017. aaste kevädest saadik teeve mulgi keele ja kultuurige tutvust Tarvastu lasteaidun latse.

Sii sügüse akassive keelepesä jälle kigin nenden lasteaidun pääle. Elme ja Karksi vallon käip õpetemen Alli Laande, aviteve kohaligu lasteaidunõpeteje. „Väige tähtis om joba väikeste mudilaste sidumine mulgi keele ja mede kultuuriperändusege. Läbi

sihandse õpetuse om kige paremb tuuva latsi omakultuuri manu. Kik siii õpmine käip lasteaidun läbi egäpäeväse tegevuse, mängu ja laulu,“ kõnel Alli Laande.

Laande käip egän lasteaidun üte kõrra kuun ja om sääl terve ommukupooliku kõrrage. Nii mäng ku muu asjatoimetuse käive sös puha mulgi keelen. Egäl keelepesä päeväl loetes kah ütte mulgikiilset lugu ja õpites mulgikiilsi salme. Õpetedes kah vanaaigsi kombit, kõnelde Mulgimaast ja oma kandi asjust.

Tarvastu lasteaidun Soe maja kige suurembe rühmä lastel om keelepesätunn egä nädäl üits kõrd. Lastege laulave,

loeve ja mängive mulgi keelen Tarvastu lasteaidunõpeteje Reet Järveküla ja Merila Pihlap. Tähtis om kah vällä käimine ja oma kätege tegemine. „Võtme ütten lastege keväde vahtre- ja kasemahla, õpsime pajupilli tegemist. Suvitsen laagren õpsive latse mede mõtsa- ja nurmetaimi tundma ja püüandsive Soe järvest kalu,“ sellät Tarvastu lasteaidunõpeteje Merila Pihlap. Tarvastu keelepesä rojekt käip selle aaste lõpuni.

Sellest kooliaastest saave Kitzbergi gümnaasiumi koolilatsi kah õppi mulgi kiilt ja kultuuri. Tunn om üits kõrd nädäl 11. ja 12. lassi õpilastele,

kes om selle aine valinu, õpetep Alli Laande.

Tunni om äste praktilise ja kuulmeister tarvitep lassi ihen pallald mulgi kiilt. Kõnelde Mulgimaa aaluust, kirjanidusest, täädä-tuntu mulkest, rahvaröövist, mustridest, perimusest ja mulgi söögist. Õpja pias saama kah edimese täädämisega mulgi keelest ja tundma tähtsambit mulgi sõnu. Egä kõrd kulutedes puul tunni kultuuriluu ja tõine puul keeleõppuse pääle. Ütenkuun tetäs kah mulgi süüke ja käias kultuuriluuulistel uvireisel.

Õppekava tetti valmis ütten Mulgi kultuuri instituudige.

Õpeteje Laande Alli
ja Kristi Ilves

Lilli luudusmajan olli suvi täüs mulgi kiilt

Lilli luuduskeskus kõrrald eelmisest sügüsest kuni kevädeni Karksi valla kultuurikeskuse luudusõdakit, mida toet Keskkonnainvesteeringute Keskus. Tollesama rojekti kokkuvõtmises olli laanit tetä ka üits vestival, kos täädä inimese annave näpunäitit, kida ennest maarohtege ravide ja mida uvitevet taimist söögis tetä saas. Samal aal laanse Mulgi kultuuri instituut Lilli luudusmajan kõrralde Mulke suvekuuli, mes kah tutvustes luudust ja kohalikke süüke. Nõnna saigi kaits rojekti kokku pant ja registriirmine käimä lükät. Uvilisi tulli ligi 50 inimest. Kige kaugembe osalise ollive Lääne-Virumaalt.

Suvekuul ütten vestivalige akas pääle 28. juunil. Edimene päev kõnel Raivo Kalle, miandisit umbrohte süvvä sünnip. Ütenkuun mekiti ja korjati sis maja ümmert egäsugutsit taimi. Otsiti üles ohaku, takje, vesieinä, anemaltsa, iirekõrva, littereinä ja viil ilmatu ulka siandisit taimi, mes ariligid kompostiunikuse visates. Renata Sõukandi käe all teive uvilise luudusmaja köögis neist põlatu taimist ilmatu ulga äid süüke. Lavva pääl ollive paise- ja sara-puulehtest kevädrulli, eri sorti levämäärusse, pestu, oli sihen küdsätet naadiäitsme ja pallu muud uvitevet.

Pääle põnevet õhtusüüki tulli käimä Piret Päär ütten Vilumetsa Juliusege. Pireti kõneldu uvitevide lugude vahele mäng Julius rahvalikke lõotsalugusit.



Taimetark Maret Makko õpet osalistel, kudas taimest väärt arstirohtu tetä. Pilt: Eve Loode.

Tõine päev tulli luudusmaja ja Irje Karjus ek Mõtsamuur, kes kõnel, kuis ennest taimenge avite ja kunas mida korjate. Pääle Irjet õpet Talnast tulli aptiiker Maret Makko, kuis taimest tinktuure tetä. Ütenkuun korjati taimi ja panti nii ütten võet kangembe raami sissi. Maret andse lõpetuses kigile ütten õpetusesõna, mida ja kunas selle pudelige edesi tetä.

Pääle lõunet tulli Laande Alli ja akas ütten osalistege mulgi süüke tegeme. Valmis sai mitu pannitait eri sorti karaskit, ernetamp ja pallu muud ääd. Pääle vägevet kõttütait õpet Alli viil vanu laule ja Julius avit lõotsapillige.

Allilenderi Kaja pidäs rahvale maha üte arive loengu mulgi kultuurist, sest pallu inimsit olli ju Mulgimaale selleperäst tulli, et mulkest rohkemb täädust saia.

Õdaku ilda olli luudusmaja küük iki rahvast täüs ja laulu

saatel vilditi Eve Loode õpetemise perrä siipe ja meisterdedi Edu Kuillige pajupilli. Kes taht, siii kudas muuseumituan vaipa.

Mõlembel päeväl olli latsile kah tegemisi. Küll uuriti talutüüde tegemise massinit, sõideti ponige, silitedi kitsi ja jänessit, mängiti luudusmänge.

Kolmande päevä ommuku minti Edu Kuillige Teringi rappa. Edu kõnel vanu lugusit suu- ja mõtsavaimest ning juhtumisi luumege. Pääle matka minti käimä Nava tallu, kos Alli kõnel talu peremihe Jaak Kõdari kirjutet mulgikiilsi näitemängest. Naval lauleti viil üttenkuun laulupiiriposti man ja istuti luuleküünin.

Kik osalise jäive väige rahule ja ütteleve, et ää meelege tules na viil säänsese suvekuuli.

A mulgi kiilt olli luudusmaja man suvel kuulda viil kolmel nädälil, kui käimän olli Mulgi kultuurirogrammi

rahastet Mulgi laagride rojekt „Muhklide suvekuul“. Kui Mulke suvekoolin õpsive suure inimese, sis Muhklide suvekoolin ollive 8-14 aastese latse. Egän vahetusen 20 last. Tahtjit olli rohkemp, ku vastu võtta saime. Viie päeväge õpsive latse Laande Alli käe all selges mitu mulgikiilset näitemängu, mes viimätsel laagrepäeväl vaateme tulli vanempile ja küläravhale ette mängiti.

Pääle mulgi keele õpmise teive latse talutüüsit, nagu luume iist oolitsemine, kitsi nüsmine, aiamaa kitsmine, luumele söödavihtu tegemine, einä niitmine ja riismine, kajust vii võtmise ja kanamunade korjamine. Muduki mängiti kah mulgikiilsi laulumänge ja muid joosu-, maastigu- ja luudusmänge. Käiti tõukeratastege Teringi raban, õpiti süüdävit ja mürgitsit taimi, tetti üttenkuun mulgi süüke, raasiti ja kedrati villa, kuuti telge pääl vaipa. Ütel päeväl tetti uvireis müüdä Mulgimaad, kos latse saive esi kah tiijuhis olla ja tõistel uusi kotussit näidate.

Kik latse ollive laagreeluge väige rahul ja mõnel ollive ärä minnen esiki silmä lige. Mia usu, et uvi mulgi keele ja kultuuri vastu om neil latsil edesipidi kah olemen, sest akatus om ju tettu.

Ly Laanemets
MTÜ Lilli Luuduskeskus
rojektijuht ja õpetei

Üits mulk

Kristjan Tafenau – poiss, kes kargas kõrgese

Aast, ku Tarvastust peri maadleja Martin Klein tõi Eestile ja Mulgimaale kige edimese olümpiamedali, om müüdü minnu 105 aastet. Nüid om Tarvastu vallon Soe pääl suures kasunu Kristjan Tafenau (19), kes unistep salamisi sellest, et mõne aaste pärast Mulgimaale järgmine olümpiamedal tuvva.

Kes siu spordi manu juhat?
Pallu sugulasi om mul sporti tennu. Ku esä Tarmo nuur olli, sös ta tei tubliste kergejõustikku, esieränis kõva olli ta tõkkejoosun, kõrgust karas kah. Esä veli Ilmar Tafenau joosep väige äste. Emä Krista mul sporti ei tii, a emä velle Gunnar ja Andres Arak ollive nooren põlven kõva vasareitja, Gunnar tõugas kuuli kah. Ja nõnda ma sis kuulsi latsepõlven pallu jutte spordist ja tekkusi omal kah uvi.

Mes alasit sa tennu olet?
Ma ole pallu alasit läbi pruuvnu, a päämine om iki kõrgusüpe. A arjutenu ole ma elu joosul kige rohkemb eitealasi. Mitmevõistluse pääle ole kah mõtelnu, kõrgusüpe om mul ju ää, kettaeide ja odavise kah, a joosu man ole ma aiglane. Paar viimast aastet ma mängi FC Tarvastu all jalgpalli ja Tarvastu meestege käi iki võrkpalli kah mängmän.

Mes pärast olet kõrgusüppe manu jäänu?
Sii tulep mul ju kige parembini vällä. Miu pikkus (1.96) om kah selle ala jaoks ää. Kui ma akassi oma edimese treeneri Margus Igga käe all Mustla koolin sedä arjuteme, sis sii õige tehnika tulli mul kergeste kätte ja omale miildis kah.

Miandse om su kige suurembe võidu?
Ma ole kuus kõrda saanu Eesti noordelasse meistres kõrgusüppen, üte kõrda pallald ole toises jäänu. Kümnevõistluse ole ma noordelassin 3. koha saanu, vasareiten jäi kah sii aaste kolmandes. Üits kõrd ole ma Eesti meistres

saanu ja Euruupa meistrevõistlustel olli omavanuste ulgan 13. Nõnda äste es lää mul sel suvel Taiwani päälinnan Taipei, kus ma jäi XXIX suveuniversiaadil 21.-s.

Mes panep su ennest liiguteme ja kõrgese kargame?
Mulle miildip, ku mu tähele pandas. Ja ku olet tõistest paremb, sis pandas tähele. Mul om kange tahtmine spordin tõistest paremb olla. Muduki, ku ma kargas alvebini, väte sii annas viil rohkemb uugu manu ... Iki om ää, ku om, kellege võistelde. Nüid ma võistle joba meestege ja nende ulgan om iki kõvu vastatsit kah. Kige rohkemb võistle ma prilla oma treeneri Karl Lumige. Väige tähtis om miu jaos rahva pooleoid. Ku rahvas röögip kõrvan, sis ma karga kõrgese.

Kui kõrgese sa sis karanu olet?
Miu kige paremb üpe om seni ollu 2.13, a tuleve talve tahas iki 2.20 üle karate. Ma tunne, et miu kere om selle jaoks valmis, a pääge om vaja viil tüüd tetä. Maailmarekord om 2.45 (Javier Sotomayor, 1993) ja sinna ma ei jõvva ilmangi, sest nõnda ää ma ei ole, a Eesti rekord om 2.30 (Marko Turban, 1996), sellest tahas küll üle saia.

Kes su iiskujude om?
Ku ma viil suuri sportlasi es tää, sis vaadessi oma kooli suuri poisse, kes kõrgese karassive. Pärast tullive joba Jüri Tarmak, Bogdan Bondarenko jt. Kige suuremb iiskuju om prilla miu treener Karl Lumi.

Kas täädmine, et Eestile edimese olümpiamedali toonu maadleja Martin Klein om kah Tarvastust peri, and Siule uugu manu?
Muduki. Sii om miu jaoks uhke asi. Kui ma käisi Audentese spordikoolin, sis ma kõneli säääl kigile, et Eesti edimene olümpiamedalimiis om peri miu koduvallast. A tublisit sportlasi om siin prilla kah. Omaette legend, kellest ma iki uhkusege kõnele, om meil

Tarvastun viil 84aastene Benno Viirandi, kes om läbi tennu 126 maratoni.

Esi unistet muduki kah olümpiast?
Iki. Ei ole kindel, kas ma 2020 Tokyo olümpiale saa, sii oles väige rasse. Kindlamb om 2024. aaste Pariisi olümpia. Sii om miu sihk.

Olet maapoiss. Kas sii om siu sportlases saamise man takistuses või kusus ollu?
Mia arva, et iki kusus. Näituses Villändimaa sportlastest om suuremb jagu puha maalt peri. Maal ei ole ju pallu muud tetä lastel, ku oldas vällä, joostas, mängites palli. Kui sis üitskõrd trenni mindas, om kere liigutemisege arjunu, vaja pallald tehnikat manu arjute. Linnan om lastel ja noordel pallu muid võimalusi ja tegemisi, elätes töistmuudu. Spordisaali ja -latsi om ju maal kah nüidse aal puha olemen, ole pallad miis ja mine arjuteme. Mia karassi ju oma 1.97 kah sös, ku olli Mustlan 15-aastene koolipoiss. Mia arva, et kigile noordele, kes asjast uvitet om, võis olla Eestin trenni ja allirendi ja siandse asja ilma rahate. Meil Villändimaal om viil äste, a näituses Talnan võip küll sporditegemine raha pärast seisma jäää mõnel.

Kas sport om noorde ulgan prilla au sihen?
No miu oma külä poisi teeve küll piaaigu kik sporti. A näituses koolin ma näe küll peris pallu nõrku ja pekitsit nuuri.

Kui kavva sa plaanit sporti tetä?
Kuigipallu eluaigi, a tippsporti vast 30. eluaasteni, pääle sedä enämb kõrgese ei karga.

Mes sa pääle spordi viil tiit?
Ma õpi Talna Tüüstusariduskeskuse edimesel kursusel logistikat. Enne ma õpsi säälsaman autoremonti, a sii mulle äste es passi. Ma tii küll kõvaste sporti, a tüü võis sääne olla, kun ülearu pallu liiguteme ei pia. Logistikatu tüü käip päämiselt televoni aj arvutige.



Rahva pooleoid and Kristjanile jõudu ja utsites järest kõrgembese kargame. Pilt: erakogu



Prilla om Kristjan Tafenau karanu kige rohkemb 2.13, a tuleve talve sihk om 2.20. Pilt: Marko Mumm

Kes siule toes om?
Tuge om väige vaja. Önnes om miu vanembe miu kik sii aig toeten. Kui vähätigi saave, käive iki miu võistlusi vaatemen. Sii and mulle jõudu. Tarvastu gümnaasiumile ole mia kah väige tänulik, sest säält sai kik akatuse. Õpeteje Margus Igga käis mul mõnikõrd peris kodun jären, ku ma trenni es taha minna. Talna tüüstusariduskeskus om mulle

kah pallu vastu tullu, et ma saas nii õppi ku sporti tetä. Ja muduki Tarvastu vald! Mede vallon om ää sporti tetä, sest sedä siin toetedes. Ja toetedes neid kah, kel ei ole viil suuri saavutusi ette näidate. Miu kodulubi Villändi kergejõustikuselts Sakala om mulle kah tubliste toes ollu.

Küsimuse ja mulgi kiil Kristi Ilves

Mõmmiku lasteaid tähist vanavanembide päevä mulgi muudu

Tõrva Mõmmiku lasteaid päämine sihk om õpete latse oma juurdest lugu pidäme. Sellepärast käis kik sii Mõmmiku pere üten vanavanembidege 14. septembrel Elme koduluuuseumin. Põnev olli nii suurdel ku tilliksil, ku näidati vanu tüüriistu ja kõneldi vana aa asjust, aa-

luust ja mulgi kultuurist. Sai selges, et mulk olla om uhke ja ää. Sedäviisi valmistedi ette oktoobrekuus, sest Mulgi lipu päeväl, 12. oktoobrel saap Mõmmiku lasteaid omale kah Mulgi lipu. Üten vanavanembidege sai kävvä nellän mulgiteemalisen tüütuan. Õm-

meldi mulgimustreliste amulettel kaitsevõret, lüüdi naklu villakusemärgige puuketta sissi. Olli kah täädmistepruuv ja mulgi keele õpikammer. Mängiti vanu rahvamänge ja tule veeren mekiti mulgi karaskit ja tiivett. Meile kigile miildis, et osalisi olli pallu ja kik

leidsive omale tegemist. Kuigi ilm olli kuri, ollive kik nänni ja äti rõõmsa ja akkamist täis. Usume, et mede tegemise lasteaidannave Mulgi tugevele juurele väge manu joba maast madalest.

Pilt ja jutt: Pille Paberits
Mulgi kiil: Kristi Ilves



Saariku talun arites põldu esiesäde muudu

Sügüis om Tarvastu valla Saariku talu pererahvale kiire aig. Ulu ala om vaja saia nii aiavilla, te-rävilla ku ubine.

Saariku talu om asutet 1992. aastel ja sest aast pääle peetes sääl kah uhkit lihaluume hereforde. Pääle akati kolme loomage, a nüid om neid karjan 120 ja nendest tulepki talu päämine sissitulek. Nii looma ku taime kasvave Saarikul mahet muudu ja 2012. aastel tunnistedi Tiia ja Arvo Kleini talu kah Eesti kige parembes mahetalus.

„Meile miildip luudusege üt-te jalga kävvä, ää om keväde tunda, kudas maa lõhname akkap, ää om vaadete, kudas kitsutu nurme pääl aiavili kasus, kudas ubinepuu oodave keväde lõikamist ja kudas na sügüse ubinide all loogan om. Taimel ja puuel om ju kah oma eng. Ku neid äste oiad, sös na annave ääd saaki,“ kõnelep talu pernaine Tiia Klein.

Talun om kah raasike mesipuid ja ilmatu ulka eri sorti kanu ja kikkid. Kana muneve eri värvi mune ja ku kanu ristates, sös om uvitev vaadete, miandsit mune

noore muneme akkave. Pernaine üt-lep, et talle miildive kik looma ja linnu, esieränis obese ja koera, a nende jaos ei ole prilla aiga.

Saariku mahetalu kähen om prilla ümärguld 100 ektari maad, sellest suuremb jagu om karja- ja einämaa, terävillä all om 30-20 ektari, karduld om 3,1 ektari, aiavilla 2,25 ektari, ubineaid om ligi poole ektari suurune. Aiavil-lavalik om esieränis sügüse peris suur: sibul, porgand, piit, kaal, muustrõigas, kapsas, pastinaak, küislauk, kõrnits, uba, salat, pe-tersell, seller, till, ernes, fenkol, nuikapsas jne.

Kolm kõrda nädälin pakip Saariku talu oma kaupa LET (Lõuna-Eesti Toiduvõrgustik) söögivõrgu jaos. Tarvastu Saari-ku mahetalu kardulit ja aiavilla saap osta kah Talna ja Tartu Sel-veridest, ökopuutest ja Villändi Talutoidu Aidast. Sügüesest kevä-deni om Villändi UKU keskusen üits kõrd kuun OTTi taluturg, kus om kah Saariku kaup vällän. A kige paremb om muduki esi Saarikule minna ja omale mokka müüda kraam vällä valide, sedäsi

om kige odavemb ja saap kige rohkemb valide.

Tiia Klein üt-lep, et inimese saave järest targembes ja akkave taipame, mesperäst mahesüük paremb om. „Kes sis iki mürgi-jääke süvvä taht. Ku aukat Poola õuna, süüt ärä kuni 21 eri kee-miajääki. Üttegi neist ei ole sääl ülearu pallu, a kui pallu sii kik kokku tiip ja kudas na ütenukun inimese tervise pääle mõjuve, ei tää kennigi. Ja ku söögikraam om viil töödeldu, sis om sääl ju säilitusaine, parandje, paksen-deje, värvi-, lõhna- ja maitseaine kah sihen,“ loep pernaine üles ja kahetsep, et pallude akkave selle pääle mõtlemes alla sis, ku kere sedä kikke enämb vällä ei kannate ja töbitses jääb.

„Mede esivanembe om ju tu-handit aastit põldu arinu luuduse rütmi järgi, keemiage om kasvatet viimätsse 60 aastet. Nüid kutsutes tuhante aastet vanust põlluarimise viisi mahetuutimises, a viimätsse kate põlvkonna muudu tegemist tavapõllumajanduses!“ ei jõvva pernaine ärä imeste. Temä jaos om mahepõllumajandus arilik



Saariku talu pernaine Tiia Klein tunnep rõõmu sügüsesse saagi üle ja selle üle, et saap jättä oma lastelastel peränduses puhta luuduse. Pilt: Kristi Ives

põllupidamine, pallald obese om nüid ravvast ja nõu küsites tääd-laste käest. „Mahepõllupidaje ei reoste luudust keemiage. Me oi-ame puhast luudust tulevete põlve jaos kah. Nii, kes tubliste mürke ja

väetisi tarvitete, tahve rikkas saia oma järentulejide arvelt,“ arvap mahetalunik.

Saarikul käis
Kristi Ives

Rojekt „Mulgimaa võrgustigu“ sai raha



Kaja Allilender
MKI juhatei

Mulgi Kultuuri Instituudil om 2017. aast novembrekuust kuni 2019. aast sügüseni läbi viia projekt „Mulgimaa võrgustigu“, mille jaos saime raha Mulgimaa Arenduskoja abige Leader-meetmest.

Kellele ja mesjaos?

Joba prilla om meil käimän rojekt „Mulgimaa tuntus!“ Sii tähendep tegemisi, mes avites Mulgimaale rohkemb külälisi tuuva. Selle rojekti elluviimise man om vällä tullu, et kuuntüü osaliste vahel om vilets. Et kuuntüüd latusambes tetä, selle jaos omgi instituut Mulgimaa võrgustige rojekti ellu kutsun. Sii piast kokku köütämä Mulgimaa turismiasjalise, mede söögi pakja ja käsitüülise.

Uurmise näitave, et summan uvireisel käimine jääb järest vä-hembes, inimese tahave rohkemb omaette olla, indave tilliksit ko-dutsit ärisit, äid tundit ja uvve avastemist. Kohalik kaup, muud ja võimalus peris maaelu tunda saia tõmbave inimesi maale.

Et inimese arvestes Mulgi-maad ku ääd uvireisisihki, piame

asja kigepäält oma jaos selges mõtlemes ja vahetpidämede selle ääs põhjalikku tüüd tegeme – and-ma täädust Mulgimaast ku ütst torest ja esieräligust kotusses, mille om oma lugu ja eng, mida mujal nätä, kuulda egä tunda ei saa. Selle jaos tulep kigepäält kõrda aia papremajandus ek sis tetä kõrraligu tänapäevätsse tokustaadi, kus om kirjan, kudas ja kunkot-tale tahame jõuda. Muduki tulep mede turismiasjalise, söögipakja, kaupmihe ja käsitüülise omavahel kokku viia ja panna ütenukun tegutseme. Sedäviisi sünnis võrk, mes avites meil oma küläliste rohkemb eri sorti äid kogemusi ja põnevit tegemisi pakku.

Ku 2020. aastel saap Sooglemäel valmis Mulgi elämuskes-kus, sös muudap sii terve mede uvireisivärgi töises – Mulgimaa saap omale uvve ja uviteve naba, ütenu sellege uvve engämise kah. Selleperäst omgi väige tähtis reisimajandust ja kikke, mes sedä toetep, ütekorrage edesi viia ja parembes tetä.

Tähtis om kah Mulgi oma asju – mede söögi ja käsitüü – au sissi tõstmise ja sellele väärtuse manu andmine.

Mesperäst meile oma võrgu?

Tilliksit mulgi söögi pakjit ja talusit om Mulgimaal viimätsil aastil jõudsaste manu tullu. Et na ennest parembini müvvä saas, om vaja ütenukun tegutse. Muduki

ei akka mede luudav Mulgimaa söögivõrk võistlemes Villändi OTTi söögivõrguge. Mulgimaal om tegemist siaste tilliksise ette-võtetege, kes ei passi esiki OTTi. Just siaste tilliksise äride ja talude toetamine, ütine müimine ja ütst-toise tagastutsitemine omgi selle rojekti sihki.

Ütenukun laanime minna Maamessi pääle (2018, 2019) ja Palamuse vällänäitusele (2018). Nii mõlembe ettevõtmise om selle jaos liiga kalli, et tillike äri või taluküük võis sinna ütinde vällä minna. Ütitse välläpaneku-seinäge paistame rohkemb silmä ja näitame, et Mulgimaa om üits esierälik kant.

Ütenukun laate ja messe pääl käimisest kasvap vällä kah kige Mulgimaa sügüseni laat 2019. aast mihklekuul. Prilla ei ole viil täädä, kus sii laat tulep ja kas ta om egä aastet üte koha pääl. Edespidi võis ta olla muduki Sooglemäel.

Kuna suurde ketipuute jaos om mede kaupa liiga vähä, sis sinna sii ei jõvvagi. Oleme asja-osalistege kokku lepnu, et 2018. aastest akkame Tõrva Mulgi turu pääl, Tarvastu käsitüükoan ja Mulgi Ukuvakan Mulgimaa kaupa müimä sildi all „Tettu Mulgi-maal!“ (esmald küll siast kaupa, mes kõlbas müvvä rohkemb ku paar kuud). Nõndamuudu saap Mulgimaale tullu inime osta peris

mulgi asju ja süüki egäl aal, sös kah, ku üttegi laata parajaste ei ole.

Mesperäst valide kohalik süük? Sellest om pallu kasu. Ku tarvitet kohapääl, ei tule veokulu manu. Süük om värske ja maik paremb. Annat kohaligel inimes-tel tüüd. Öhutet ettevõtjit järest parembet ja uvvembet kaupa tegeme. Rohkemb kuuntüüd tä-hendep rohkemb kultuuri. Mõtlet läbi, mida, kust ja mesperäst osta. Toetet kohalige endetäädmist ja kultuuri. Maa ei seisä jõude, ümbrus saap kõrda. Avitet eri liike oida, nt vanu taimesorte au sissi tõsta. Täät, mes sa süüt. Ei ole vaja söögipuudust pelläte. Egäl aasteaal om oma söögi. Vana muudu söögitegemine om jälle mooduasi. Saat mekki midägi uut. Sedäsi oiad mede põllumajandust, mõtlet tulevigu pääle.

Mulgimaa käsitüütegije saive 2016. aast keväde Mulgimaa arenduskoja iistvedämisege Kark-sin kokku. Tulli 36 käsitüütegijet Mulgimaalt ja mujalt. Mulgimaa kihelkonden om oleme tillikse kuunkäimise koha, kust saap kah kohalikk käsitüüd osta: Tarvastu käsitüükoda, Christine gild Tõrvan ja Mulgi Ukuvakk Abjan. A tervet Mulgimaad vaadeten om käsitüülise kuuntüü nõrk. Nüidse rojekti mõte omgi tuuva na kokku ja liita võrgus, mille abige saas ennest parembini näidäte ja rohkemb kaupa müvvä.

Kuunkäimise õhuteve tegutseme ja oma äri edesi viima, nt uusi mulgi mooduge asju luuma, uusi müügikotussit otsma, ütstõise võidu tüüd tegeme.

Kik sii Mulgimaa turismivärk om viil nõrk. Om küll mõni suur ja täädä-tuntu tegija, a omavahel seot võrku ei ole. Kuun käias ja asju arutes ütenukun arilguld kõrd aasten maakonna kaupa. Sel-leperäst Mulgimaa turismiasjalise Valga- ja Villändimaalt kuigi pallu kokku ei putugi. Raha ei ole kah Mulgimaa turismiäri viimätsel aal pallu manu tullu. Selleperäst ei tuu sii äri kah raha äste sissi. A võis tuuva. Edesimine piast tuleme just uute teenuste ja uvve kauba abige. Sedä kikke piast kah ütitselt toeteme ja iist vedäme. Viil üits kõrd tule üteldes, et Mulgi elämuskeskuse valmissaamisege saap mede turismiäriin kik uvves ja võimalusi tulep manu tervel Mulgimaal.

Lõpetuses: eri koolituse, üm-mer lavva istmise, õpmisspäevä ja ütenukun messe pääl käimise om tulemen. Kik inimese, kes tahave selle man osalise olla, olge ää ja uurge täädust kodulehe päält www.mulgimaa.ee või kirjutege mulle mki@mulgimaa.ee, et me saas ütenukun luvva viil parembes Mulgimaa!

Mulgi kiil: Kristi Ives

Mulgimaa noore mulgi keelest ja kultuurist pallu ei tää

Mia ole sündinu ja kasunu Mulgimaal Tõrva linnan. Oma peritolu ja kodukandi pääle akassi ma rohkemb mõtleme ja neist lugu pidäme sis, ku lätsi Talna ülikuuli eesti kiilt õpma. Kohe akatusen olli Eesti murrete kursus ja sääll tekkusigi miul uvi murdekeele vastu. Ma sai aru, et nüidse aal, ku inglise kiilt taht kik muu varju jättä, om murdekiil siande vaimuperändus, millest peetes järest rohkemb lugu ja mille elun oidmisege nätas vaeva.

Ülikooli tõisel aastel tulli tetä üits uurmisetüü. Teema valimise man pidäsi ma silmän, et asi oles tähtis ja miu jaos uvitev.

Kuna Mulgi murret om tõiste murretege kõrvuten vähemb uuritu, a mulgi kiil ja kultuur om viimätsel aal tubliste edenu, sis ma võtigi nõus sedä uuri.

Miu sihk olli vällä uuri, mes noore mulgi keelest ja kultuurist arvave ja kuipallu sellest tääve. Uursi just nuuri, sest nende murdemõistmine om tähtis ja sellege tules tüüd tetä. Nõndaviisi saap murret põlvest põlve edesi kanda ja om luutust, et murdekiil jääp püsime. Et asja uuri, küsse ma selle kohta nellä Mulgimaa kooli noorde käest küsimusi. Vastassive Tõrva gümnaasiumi, August Kitzbergi nimelise gümnaasiumi, Halliste põhikooli ja Paistu

kooli 9. lassi noore. Seminaritüü pääliskirjas sai „Mulgi keel ja kultuur noorte seas“.

Tulli vällä, et noordel ei ole uvi mulgi keele ja kultuuri vastu. Na ei saa aru, et sii oles vajalik või tähtis. Päämiselt peetes murret ütes vanas asjas. Näituses ütlive noore mulgi keele kohta *vanainimeste keel, keel vanast ajast, keele vana vorm*. Kige rohkemb om noore mulgi keele ja kultuurige kokku puttun koolin. Selleperäst oodave na, et kuul pakus midägi, mes tiis nende uvi asja vastu suurembes. Noore arvassive, et uvi õhutes ettekande, mulgi keele õpmine ja Mulgi aaluust kõnelemine. Selle järgi

võip arvate, et noore tahas murdekeelege tutvust tetä koolin. Tillike osa vastajist olli joba mulgi keele õpmisege kokku puttun kah. Mulgi kiilt om õpitu koolin, mulgi keele laagren, mulgi keele ringin ja perimuskultuuriringin. Mõni olli murdekeelege kokku puttun uvingin. Selges sai kah sii, et kodu osa mulgi keele ja kultuuri edesiandmise man om peris tillike. Suurembe jao laste koduden mulgi kiilt ei kõnelde.

Kige tähtsambides ettevõtmistes, millest noore om osa saanu, ja mis om neile mulgi kiilt ja kultuuri edesi andan, om volklooripäev ja Mulgi Pidü.

Mulgikiilsidest raamatidest om noore kige rohkemb lugenu „Mulgi aabitset“, lugemikku „Mulgi keelen ja meelen“ ja „Mulgikiilsid ütlemisi“.

Ma lasse neil nimete kah inimesi, kes om Mulgimaage seot. Vastuste järgi om kige rohkemb täädä mulgi Adeele Sepp, August Kitzberg ja Alli Laande.

Uurmisetüüst tulli viil vällä, et eri kihelkonde noorde murdekeele täädmine ja mulgi teemage kokkuputmine om peris ühtlane.

Eliise Palk
Mulgi kiilt: Kristi Ilves

Kudas surmapudru- ja tõse jutu täo suve Tartu Ülikuuli saive

Enne jaanipäevä olli Mulgimaal ulga nuuri võõrit inemisi ümbre käümen. Päämiselt oll neid nätä Tarvastu kihelkonna Kärstne, Mustla ja Suisle ümmer. Sii olli selleperäst, et mulgi kiilt ollive kulleme ja üles võtma tullu Tartu Ülikooli üliõpilase ja oppaja Helen Hint, Radek Kakoš (peri Tšehhimaalt), Angelina Savolainen, Anastasiia Karpushkina (peri Moskvast), Käbi Suvi, Madis Arukask, Eva Saar ja Triin Todesk ning Peterburi Riikliku Ülikooli üliõpilane Liisa Djatšenko. Piaaigu pooldele meist es ole eesti kiilt (mulgi keelest kõnelemede) emäkiilt.

Ku me Kärstnese jõusim, olli Ilvesse Kristi joba edimese mulgi keele tunni andmise jaos valmis. Kristi and meile päämise mulgi keele „nõksu“ kätte, kaime esi kah mulgi keelen kõnelde, et oles paremb ja ladusamb inemiste man kõnelte ja küstä.

Mulgimaal kävven uvit meid sii, ku pall’u ja kudas prilla mulgi kiilt kõneldas, a ka sii, kudamuudu Mulgimaal vanast eläti ja kudas nüid, kudas ilmaasju pääle kaias ja midä elust arvatas. Kuulime põnevit jutte Mulgimaa aaluust, kunkottal ollive vanast kooli, kun piduplatsi.

Mulgimaa om ollu rikas vanavaraait joba Jakob Hurda ja Matthias Johann Eiseni aast 19. aastesaa lõpuotsan, ja enne kah. Sest aast om üles kirjutet just esieranis mulgilikku rahvaluulet – jutte vanapaganidest, talu vaimust Pellist jpm. 20. aastesaa sõda ja küiditemise räsivive Mulgimaad kõvaste. Kik sii ja aig esi om vana ilmavaadet tubliste muutan. Mulgikiilise jutuaamise vanembide

inimestege, kel om viil vanast aast midägi meelen, tõive noorde silme ette pildi kadunu/kaduvest mailmast. Siaste ettevõtmiste man om ää sii, et vanu keelejuhte kulleten saap kah kullejide mailm suurembes. Ja neid lugusit piap just kohapääl kulleme, raamatust lugemisege ei saa sedä kõrvute. Mede neti- ja nutiaal om siast lugude edesiandmist armetult vähä.

Mede kõrvu jõus esiki paar vanapanelugu – siast, mes inimese ollive esi läbi elänu, mitte pallald muinasjutu pähä kõneldu. Võip sis ette kujute, kui tähtis kotus olli neil lugudel inimeste elun viil 100 aastet iist – sedä kooliariduse ja usuelu pääle vaatemed. Mudduki käisime me kah Vanapagane visatu kivi man Võrtsjärve veeren ja vanapaganide koobaste man Kullamäel. Tarvastu kiriku vastun üle tii kasunu vana iimõtsa viimätsse märgi – ohvrepedäje tüika – näidäs meile oma maa pääl kätte Leida Pöder, ja ütäl man, et aida all piase oleme vana ohvrekivi kah. Uvitev ollive viil mälestuse Seitse Moosese raamatust (kõnel Helgi Jurn Järveküläst) või oma kuningligust sugupuust, mida om Rootsiaast pääle põlvest põlve edesi kõneldu (Aime Märtsen Järveküläst). Kik nii om luu elun perimusest, mes om nüidse aal järest rohkemb väärt.

Uvitev om kah vanaaigne elu-olu, mida tääve ja mäleteve pallald vanembe inimese. Nüidse aa inimesele ei ütlevideviku pidämine midägi, a alla eelmisel aastesaal olli sii tähtis nii küläelun ku rahvausun. Öhtuamären jutuaamistel anti edesi vanu lugusit ja täädmisi. Sedäviisi olli neil omamuudu siandesama mõte ku

nüidse aal teleka vahtmisel või netin sobramisel. Obriku külä naise Virve Aldi suust kõlanu vana ütälus: „ämäriku piame, sis pullikse kasuse“ and edesi kah selle manu käive nõiduse – usuti, et ämärigun vanade jutte kõnelemine ja mõistatamine olli karja sigimisele ää. Muduki mäletedi kah vanu tähtpäevi ja pühädesüike ja -tegemisi.

Ninda näituses kuulime Unamõtsan, kudas tetti õlut ja kalja ja et levätegu ei ole mõni imetegimine.

Ja kuulime kah nall’akit jutte sellest, kudas nooremb rahvas om mulgi keele kähen „kannatenu“. Näütuses kuulime säänest tõeste sündinu lugu.

Olli latseke vanaemäl ja vanaesäl külän, siinsaman Tarvastu kihelkonna. Emaä-esä lätsive kodust ärä ja tüdruk jäi vanaemä ja tädide manu. Ja kullep sedäsi et: „Mis me teile täämbä süvvä teeme?“

Laits kuulep, et tõine ütlev: „Ah, teeme talle surmaputru.“

Egä temä es tää, et suurmatang om kesvätang, odratang – laits kullep, et surmaputru!

Tõine ütlev: „Kas seande jälle surmaputru süüü?“

Tädi ütlev: „Küll ta süüü! Paneme talle piimä kõrva ja võid silmä!“

Pühä jumal! Laits võtap kik rõöva kaindlase, lääp aknest välälä, joosep vanaesä poole ja ikep nõndapall’u ku jõvvap...

Vanaesä küsip: „Mis sul viga om?“ Laits vastu: „Tädi tahave ärä tappa, mulle surmaputru anda ja midägi kõrva valade ja viil võid silmä kah panna!“



Käärdi talu usseaia pääl olli pernaisel Virve Aldil noordel pallu põnevit vana aa jutte kõnelde. Pilt: Kristi Ilves

Kik kotustege seot asja om kah uviteve, näituses kohanime. Om täädä, et kohanime (ja näituses nende mulgiperätse kuju) ja eri kotustege seot luu püsive pallald senikavva, ku om põlitsit elänikke, kes tääve neid jutte ja kotussit. Maaelu ümmersäädmisege ja vällasuremisege võip kadude kah sii perimus. Sedämuudu jääp vaesembes ja igävembes kah mede oma eluruum. Ollime ju kik ennemb kah Mulgimaast pallu kuulu ja siit kümnit kõrdü läbi sõitan, a just sii praktika and enamusele meist edimest kõrdü õige maigu sellest Eesti esieräligust kandist. Äräminek tulli kähku, a süämese jäi ää tunne.

Kik viis päevä olli Mulgimaal ilus ilm, julgembe käisive ojumen kah, vast ütäl päeväl saime raasike vihma. Üüse ollime ilusan Kärstne mõisan, kigile miildüs sii tore kotus ja esieranis park. Aitüma mõisa pernaesele Kassi Urvele, kes meid kik sii aig avit, et saime mõisan eläde nigu kuninga kassi.

Ütsiti tänu Kärstne lasteaia söögitegijil, kes meile äid süüke teive.

Ää olli kuulda, et mulkel endil kah mulgi kiilt tähtis ja süämen om. Virve Alt näituses ütäl: „Miä lövvä sedä, et üitskik, kus om inemise juure, inemine peap sis ikke oma juuri tajume. Ei ole mulgi juure vai saare juure kige paremba, aga ku inemine tunnetab oma juuri, sis miu meelest tal om nigu väike varandus ütlen võtta. Midagi saap ikke ütlen võtta sellest minevikust ja mitte minevikun elada vaid ... om pall’u ilusaid asju, mida saab ütlen võtta.“

Kik nii ilusa mulgikiilse jutu me paneme Tartu Ülikooli eesti murrete ja soome-ugri keelte arhiivi, et kik, kes tahave, saas sellest keelest ka osa.

Välitõie tegemist kõrrald Tartu Ülikooli Lõune-Eesti keele- ja kultuuriuurmise keskus ja toet Rahvakultuuri Keskuse Mulgimaa kultuuriprogramm.

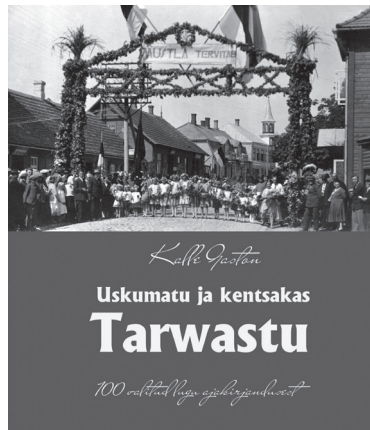
Eva Saar
Madis Arukask

Uvvembet lugemist

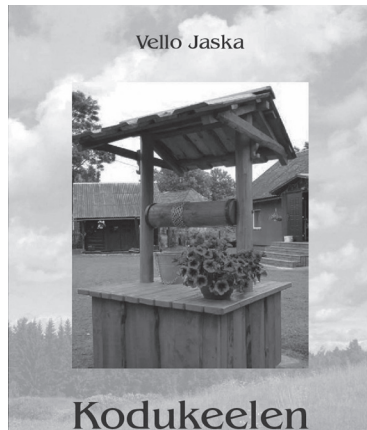
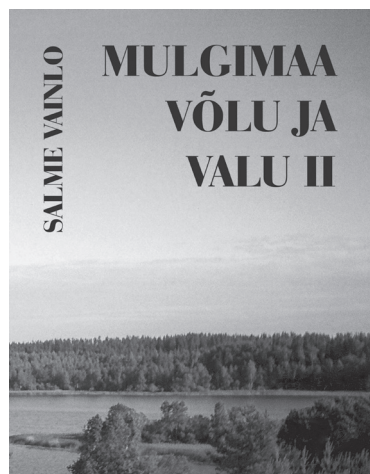


Valmis om lasteaakirja Täheke edimene mulgi-kiilne erinumner. Luge saap säält nii tillikside ku suurde mulke lugusit ja luuletusi, a mõni lugu om kirjakeelest kah ümmer pant. Kaasepildi joonist mulk Ülle Rosenberg, sihen om Tarvastu laste joonistuse. Aakirja levitep Mulgi Kultuuri Instituut.

Astrid Mõts-Tomišnets om sündinu Karksi valan Küti talun 1945. aastel ja elänu paaigu terve elu kah Karksin. Mälestustevihku „Kodukotuse luukse“ om ta korjanu oma latsepõlveluu. Pääle mulgikiilside jutukside om säält kah päeväpilte aaturist ja temä perest.



Raamatuse „Uskumatu ja kentsakas Tarvastu“ om Tarvastu kandi kirjamiis Kalle Gaston korjanu sada esierälikku või nallakat lugu vanembest aakirjandusest Tarvastu kihelkonna kohta. Pildi om manu joonisten Kadi Sink.



Tõrva kandi kirjamihe Vello Jaska edimene Mulgi murden luulekogu „Kodukeelen“ om pühendet Eesti Vabariigi 100. aastepäeväle. Luuletuse om Eestimaast, kodust, luudusest, elust Mulgimaal. Man om kah päeväpildi. Raamatu edimene rahva ette tuumine om 13. oktoobrel kell 18 Tõrva kultuurimajan.

Salme Vainlo raamat „Mulgimaa võlu ja valu“ II om järg samanimelise raamatu edimesele jaole (vällä tullu 2011. a). Abja-Paluoja naine Salme Vainlo om väige uvitet oma sugupuu uurimisest, kodukandi aaluust ja mulgi perimuslugudest. Aatur om kokku korjanu vanembide inimeste käest kuuldu luu, mes om kudagi seot Alliste kihelkonna ja selle kandi inimestege. Osta saap Abja raamatupoodist.

Tule mulgi kiilt õpma!

Karksi Mokalaat

Kokkusaamise egä kuu perämine nelläbe kell 14.
Tel 552 0205, Viuu.

Villändi murdering

Kokkusaamise kaits kõrda kuun kolmabeld kell 13.
Tel 5661 9559, Leili.

Tarvastu murdering

Kokkusaamise kaits kõrda kuun kolmabeld kell 15.
Tel 5344 8176, Kristi.

Tõrva murdering

Kokkusaamise kaits kõrda kuun riideld kell 16.
Tel 5344 8176, Kristi.



Ää lauluuviline, tule laulma Mulgi segäkuuri!
Kuur om kuün käinu kolm aastet, lauljit om Villändi-, Valga- ja Pärnumaalt.
Ülesastmisi om ollu ja tulep viil nii siin- ku säälpuul Eesti piiri.
Miit aviteve lahute laululaagre ja kuunolemise.

Uvve laulja (esieränis mihe) om oodet mede laulu- perre!
Ku olet uviline, kirjute saarmadli@gmail.com

Kõnelimi kardulidest

Kui mia lats olli, kasvatedi vähä kardulesorte. Meki poolest kige parembes peeti “Väikset verevet” ek “Väikset punast” karduld. Kardulidel olli väege ää maedse ja lõhn. Praegu kasvatedes neid vähä, selleperäst, et na kasvase väikse.

Miu emä jutu järgi olli enne sõda väike punane taluden aukohal. Me suguline Jürissoni Juuli, kes olli suvel Kingu talun sulane, saie sügise säald terve obesekuurma neid kardulit tüütasus.

“Oodenvalt” om kah puna- kaslilla värvige, aga ulka suu- remb. Sedä sorti kasvatedi pallu. Peris kadunu ei ole täämbeseni. Viil kasvatedi varajest roosat karduld, mis olli siist iluste punaste juttege. Pääle kiitmist kadusive riibu ärä.

Koloosi põllu pääl korjassimi loomakardulit. Nii ollive küll luumile mõteldu, aga kõlvassive inimstel kah süvvä. Kardule kasvive suure ja laperguse. Nendest olli kige paremb tärklust

(kardulejahu) tetä. Kardulidel ollive mihenime Sulev ja Olev.

Läti naene Kalaci Liide andse mulle siimnekardulit “Läti kõllane”. Me jagasimi sedä sorti egä aaste kigile, kes tahtseve. Üteldi, et sii kardul äitsnes palland üüse. Kardul olli väege õrna ihuge. Ta kiie paan ruttu pehmes. Kige paremb olli karduleputru kiitä.

Luudusluu õpeteje küsisi me käest tunnin: “Määndsit kardulesorte te tiiäti, latse?” Rosenbergi Evil kohe käsi püsti! “Pekre kardul!” laususi ta uhkeld. Õpeteje Meta Kreevs küsisi imestunuld: “Mäände tuu “Pekre kardul” om?” Aga tüdruk olli omajagu õigus. Mõistuse talun eläsi miis, kes enne sõda olli pekre (levä-saiaküdsäteje) ametit pidänu. Peremiis olli tüülistele kardulesemend jaganu. Sii olli kõllatse ihuge ää kardul, mis levisi üle terve Ummuli valla. Kardule õige nimi jäiegi tiidmäde.

Kui ma lats olli, miildisi mulle kõnelde luume, linde ja tae-

mege. Ma olli kuvveastene, kui emä kandse sügise maa pääl kardulit küüki. Mia põlviti salve kõrvan ja kõneli mugulidege: “Kalli kardulekse! Emä tuu teid küüki. Varsti tuleve külmä ilma. Siin om teil ää lämmi olla seendes kui kevädeni...” Ma oles viil edesigi kõnelnu, aga emä tulli parajede kardulekorvege sisse. Mul nakas äbi, aga emäl olli ää miil, et ma nii tundeline ole...

Praegu müvväs laatu pääl kah “Väikset punasit”. Ma osta egä sügise paar-kolm kilu, et vana aiga miilde tulete. Aga mulle tundus, et säändset ääd maedset nigu mitukümmend aastet tagasi, kardulidel enämb ei ole. Sedä ütlesse tõsegi vanembe inimse.

Prilla om olemen kümmit kardulesorte, palland vali. Kas nende maitsel suur vahet omgi. Vana Ildegard ütles iki: “Kardule jääse iki kardulides.”

Elmar Orav
Ummulist

Abjan saap ilma rahate koolitust

Tartu Rahvaülikooli iistvedämisege om käimä tõugat projekt, mes avitep Eesti inimestel manu õppi kikke sedä, mes tüülesamise jaos vaja om.

Eestin om pallu neid, kel ei ole õiget ammatit ja na ei õpi midägi manu kah. Selleperäst om siastel inimestel rasse tüüd löüdä.

Et asja parande, omgi vällä nuputet siande koolitus, mes õpetep inimestel kige tähtsambet: kudas õppi, kudas kuuntüüd tetä ja kudas tõistege äste läbi saia.

Koolitus om osalistel prii ja sääl tahetes näidäte, et õpmine om tore ja sii ei ole pallald noorde jaos. Sii pias utsiteme neid edesi õpma ja mitte pelgäme.

Projekt viias läbi ütten 8 vabaaridusliku koolituskeskusege. Osalise om MTÜ Abja Koolituskeskus, Jõgeva Koolituskeskus MTÜ, MTÜ Haapsalu Rahvaülikool, MTÜ Võluvõru, Ontika Koolituskeskus (MTÜ EELK Viru Praostkonna Ontika Koolituskeskus), Pärnu Rahvaülikool (Rääma Noorte Ühing Noorus MTÜ), MTÜ Saaremaa Õppekeskus ja SA Tuuru.

Ilma rahate koolitustele om oodet keskaridusege või viil vähembe kooliaridusege täiskasunu inimese, aigunu ammatiõppusege inimese, nii, kes ei ole kunagi üttegi ammatit õpnu, ei ole ammu ennest kooliten ja ei õpi prilla kah. laanin sedäviisi koolite 530 inimest.

Projekti toetep Euroopa Sotsiaalfond.

Viil 10. oktoobreni saap üles säädä

Mulgimaa Uhkuse kandidaate!

Vaate manu www.mulgimaa.ee

Mulgimaa Peremäng 2017 olli kuum ja kirivene

„Kas tetä või tegemede jättä, ja kui tetä, sis kunas?“ ollive mängupunkte iistvedäjide küsimuse selle aaste akatusen. Mõtlimine üttele ja töisipidi ja teime viimäte otsusse, et Mulgimaa Peremäng tulep üttele päeväl suve lõpu poole.

Nüid võip üttele – tore olli, et ennest kokku võtime ja selle ära teime. Ää tunde saive nii mängja ku mängupunkte nönamihe.

2017. aaste mängupäev, 19. august olli kirivene, tihe, lustiline, põnev ja nii kuum ku tormine. Mängupunkte olli siikörd 11 ja neid olli egän Mulgimaa kihelkonnas.

Saime täädä, kudas tetä Mulgi korpi ja Mulgi putru ja täame nüid, mesperäst mulk süüp üldse Mulgi putru. Mulgi rahvaröö-

vit selgä aade olli uhke tunne, jala- ja pääraiti sidumine pias nüid mängjil kah selge oleme. Täädmine, et tark ja visa mulk mõist ära tarvite kik, mes luudus talle and, sai mitu kõrda kinnitust. No ja päsmre ja ölbastege me kah enämb kimpu ei jää ja täame, mes nendeg tetä saap.

Mängja jäive päeväge rahule. Na kitsive mulke ja nende lahkust – egä päev ei trehvä ju Mulgimaa eri kantese ja ei kuule põnevit lugusit Mulgimaa aaluust ja nüidsest elust. Kinnitust sai täädmine, et mulk oid kokku – ta mõist oma külä ja sõpru kuun oida ja üttenendeg midägi vahvat ette võtta.

Sii päev olli tore kah mängupunkte iistvedäjide jaos. Egän punktin käis 25–30 inimest. Sedäviisi sai egä pundige oma-

ette kõnelde, arute ja nende küsimiste pääle vastate. Pääaigu egän pundin olli latsi, kelle jaos olli kah tegemisi. Nalla ja naaru olli pallu kuulda.

Päevä lõpetuses jõud Mulgimaale pikne ja maru. Elme koduluumuuseumise jäänu mängja jäive sinna tormivarju ja pidive sääl küindlevalgen kõndma.

Mia usu, et päevä lõpus sai nii mõnigi osaline kätte tunde „Ah siande sii mulk sis omgi.“ ja sii omgi kige tähtsamb.

Kui sia, ää lehelugeja, tahat kah sedä tunnet tunda, sis tule 2018. aaste 18. augustil Mulgimaa Peremängule. A kui sa tahat oma mängupunktin mulke tegemisi töistel näidate, sis anna endest aigsaste täädä.

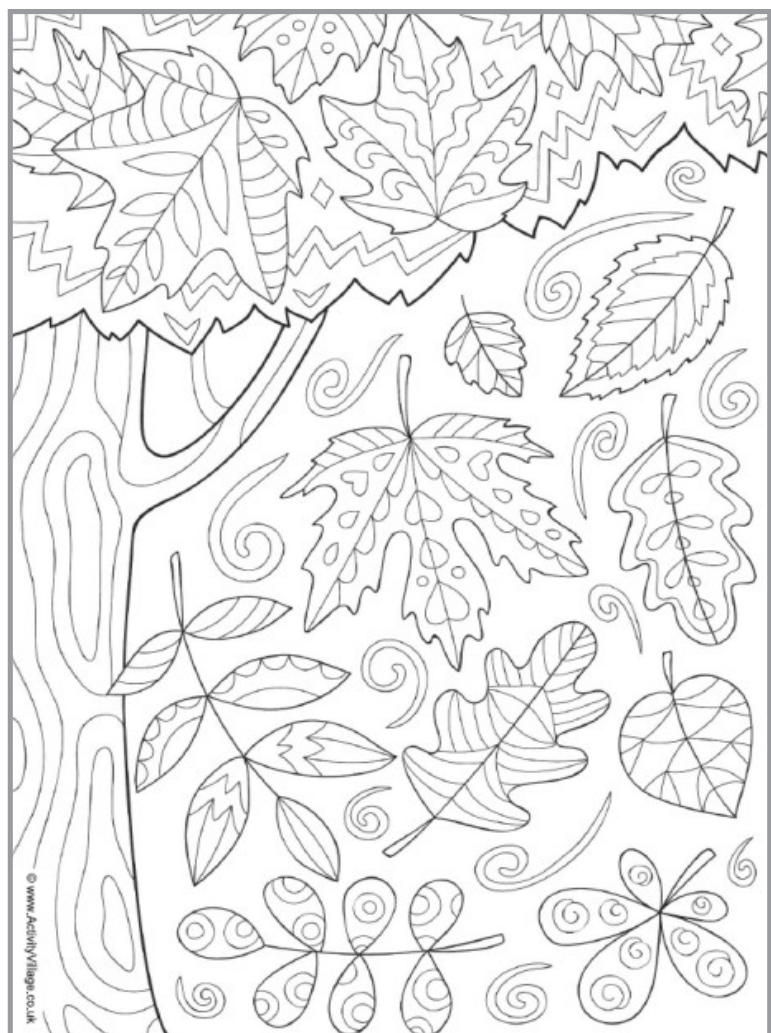


Kärstne mõisan pakuti peremängulistele Mulgi korpi, Mulgi putru ja muud ääd suupoolist. Pilt: Kristi Ilves

Mängu iistvedäje Tel 5788 0245
Jaanika Toome jaanika.toome@viljandimaa.ee

Mulgi kiil: Kristi Ilves

Latselä



•Värvi sügisetse puulehe kiriveses! Miandside puie lehti sa pildi pääl näet?

Möista-möista!
KAITS VELLE
VAHIVE
TÖINETÖISEL SILMI,
A KOKKU EI SAA
ILMANGI?

Saada vastusse 10. detsembres 2017 e-kirjage aadressi pääle ajaleht@mulgimaa.ee või ariligu kirjage Mulgi Kultuuri Instituuti: Tartu t 20, Tõrva, 68406, Valgamaa. Kirjute manu kah oma aadress, sest vastanu laste vahel loosime vällä auinna!



Vares käip kossul

Muiste, ku kik linnu inimese kiilt kõnelnu, ei ole vana vares kah vaakun nagu nüid. Üitskörd läits vares kossule. Möttele, et valip omal kena naise vällä, mitte rikkuse, a tüükuse järgi. Nelläbe öhtu aap vares alli püksi ja musta seeriku jalga, musta sabakuvve selgä. Võtap viil onupoja araku kah ütten ja söidap kossule. Kosja võetes vastu ja pidu käip ommukuni. Viimäte tuletep arak miilde, et aig om kodu minna. Ära minnen küsip pruut: „Kas sa miule iki süvvä anda jõvvat?“

„Kallike, vaate, nii villäkuhja sääl nurmen om puha miu oma, pallald süü,“ kost vares. Pulma peetes ära ja noorik saap omal elupaiga kähäre kase latva. Esmald läap elu äste. Lõikuskuu saap läbi ja villä jääp nurmen järest vähembes. Märdikuul saap viil kudagi läbi, a jõulukuul om pallald paar kuhja viil nurmen. Varessepaar käip egä päe nurme pääl. Üitspäev üttelep vares oma noorikule: „Mul om asjatoimetuste peräst vaja ära käia. Ole sa kodun ja valva, et neid paari kuhja kennigi ära ei vii.“

Ku vares om ära minnu, tulep mõisasulane obesteg rügä ära viima. Ta panep viimäte villä vankre pääle ja akkap kodu tagasi mineme. Varessemänd akkap appi rüükmä: „Jaak! Jaak! Vili viias kate valge ruunage ärä!“ Selle kisa pääle tuleve kik varesse kokku ja akkave üttenkuun rüükmä: „Jaak! Jaak! Vili viias!“ A Jaaku ei tule kunigilt. Selle süämevaluge uneten varesse oma ariligu keele ära ja siande rüükmine jäänugi egäveste nende laulus.

Eesti muinasjutt
Mulgi kiil: Kristi Ilves

K	M	M	B	E	S	Ä	D	E	B
V	O	K	R	I	M	Ä	R	D	I
R	J	L	M	Ö	A	L	E	Ö	S
T	Ä	U	L	J	D	M	L	M	T
A	N	D	R	E	S	E	K	B	U
A	I	Ö	H	G	T	Ä	H	T	U
Ä	G	B	J	M	P	E	I	Ö	L
H	U	P	Ä	D	N	J	M	J	M
M	L	O	S	G	U	Ä	B	I	Ü
G	A	Ä	E	I	R	D	A	K	S

Ruute sissi om ärä paetet kümme sügüsesest tähtpäevä. Otsi vällä! Loe ülevest alla, alt üles ja viltu kah!

MIHKLEpäev (29.09), ENGEpäev (02.11), MÄRDIpäev (10.11), KADRIpäev (25.11), KOLLETEMISpäev (14.10), SIMUNApäev (28.10), ANDRESEpäev (30.11), NIGULApäev (06.12), LUUTSIpäev (13.12), ESÄDEpäev.

Marjamõtsan puie vahel
murdja ilves ringi karel,
imest, et kik mustigu
ja paluku om lustligu.

Pruuv ta marju nallavilus
kõttu toppi näällailus,
sanitari egäs juhuse
kuts ta kõtuädä puhuse.

Magap ilves samble pääl,
raadilaas om amba pääl.
Kudas ilves kah ei ooda,
ei ole palavikku luuta.

Kik saap selges alla talve –
kitsi, jänku, olge valven!
Viil ei tää, kas ilves arjus
tali otsa süümä marju.

Jaak Kõdar
Mulgi kiil: Kristi Ilves

Sügüskuu om tore kuu,
kigil rõomust muigel suu.
Latse käive ümmer puu,
neil ubinidest punnin suu.

Üüse aga taevan kuu
tiip sööri ümmer uibupuu.
Tal ikuvõru ümmer suu,
sest ubinidest tühi puu.

Tiu Rõom

TULEMEN

Abja kultuurimajan

Oktoobre- ja novembrekuul välläpanek „Väärt Lahemaa“, jõulukuul Eesti ANK päevapildinäitus „Näoge noorde poole“.

04.10 kell 18 Isamaa ja Res Publica Liidu Mulgi piirkonna kandidaate kokkusaamine valijidege.

16.10 kell 14.00-14.30 Looduse Energia näitus-müük.

17.10 kell 9.00-11.00 vereandmise päev.

21.10 kell 12 sirkus Mir On Show, pilet 5 eurot/kuni 3. a ilma.

26.10 kell 17 Meelespea lubi piduõhtu.

27.10 kell 19 „Elu om kige paremb aaviide“, püüne pääl Andrus Vaarik. Pilet 14.-/ 12.

09.11 kell 18.30 Abja mälumängu I jagu.

12.11 kell 11 esädepäev.

18.11 naisansambel Viisivakk 50.

30.11 kell 17.00 Meelespea lubi piduõhtu.

03.12 kell 15 edimene advent.

09.12 kell 9-14 jõululaat.

10.12 tõine advent.

14.12 kell 18.30 Abja mälumängu II jagu.

17.12 kell 11 koduste laste jõulupidu, kell 15 kolmas advent.

19.12 kell 14 Abja muusikakooli jõulupidu.

20.12 kell 11 Abja linna ja valla pensjunäre jõulupidu.

Allisten

24.11 kell 19 tiatretükk „Raanige unt Bangkokist“, pääosan Henrik Normann, pilet 13/15 eurot.

8.12 kell 20 jõulukuul jõulupuu. Pidu!

14.12 kell 17 elätenu inimeste jõulupidu.

Karksi valla kultuurikeskuse

02.10 - 31.10 Villändi tiatreevi päevapildinäitus ja näitus „Nostalgiat“.

04.10 kell 19 Eesti vilm „Miu näoge onu“. Pilet 4.-/3.-.

05.10 kell 14 kuulmeistrise päev.

06.10 kell 12 puuvetege inimeste tääbepäev.

11.10 kell 19 Abja EHH tiatre „Papa“. Pilet 5.-.

18.10 kell 17 kinu lastele „Bamse ja nõia tütar“. Pilet 3.-/2.-.

21.10 kell 17 Jaan Pääsuke tiip passi- ja ilupilte.

21.10 kell 18 Karksi valla kultuuritegelaste auraamatuse kandmine.

21.10 kell 20 oma maja 13, ans IZ-58. Karksi-Nuia näiteringi tükk „Sõnni Mats“. Pilet enne 5.-, sama õhtu 8.-.

25.10 kell 19 Kaire Vilgats „Teid kutsup kabaree“. Pilet 14.-/12.-.

01.11-30.11 päevapiltnik Mihkel Tilga pildi, sinitsen saalin maalinäitus.

01.11 kell 17 kinu „Nukatuka metsarahvas“. Pilet 3.-/2.-.

04.11 kell 18 AKG vilistaste trall. Ans AREST ja DJ Aare Anton. Pilet enne 10.-, sama päev 15.-.

09.11 kell 15 märdipäev.

12.11 kell 12 esädepäev.

24.11 kell 18 lustiline karneval Lustipillige.

29.11 kell 19 Rakvere tiatre tükk „Sii kik om temä“. Pilet 15.-/13.-.

01.12-29.12 Hülle Haabi näitus ja välläpanek „Maret ja Taluperenaine juhistege jõulupühädes“.

03.12 kell 16 edimene advent, jõlumihe tuleve linna, kell 17 konsert.

09.12 kell 9 käsitümeistrise jõululaat, kell 10 jõulupue võistu ehtmine.

10.12 kell 11 jõulupere perepäev, kell 18 tõise advendi konsert.

16.12 kell 20 jõulupidu ans Dolores, jõuluvana, suupiste jne. Pilet enne 12.-, sama õhtu 15.-.

17.12 kell 17 kolmande advendi konsert.

Paistun

21.10 kell 21 sügüse edimene pidu, õhtut viap ja tantsus mängip Andreas Rahuvam.

4.11 kell 18 Villändi valla sünnipäeväpidu Eimtalvi võimlan.

8.11 kell 19 Villändi valla mälumängu lõpetemine.

3.12 kell 12 päkäpikupäev, Paistu jõulupuu pandas säräme.

10.12 kell 16 valla kige tillembeide jõulupidu.

25.12 kell 21 jõulupidu.

Tarvastun

15.10 kell 10-15 valla om käsitüükoa kohvik.

15.10 ohtliku rämpsü kogumise ring vallan.

21.10 al kella 13 Kärstne kooli kokkutulek.

30.10 kell 15.30 Contra astup lugejide ette Tarvastu käsitüükoan.

11.11 kell 10-15 valla om käsitüükoa kohvik.

23.11 kell 13 tansurühm Tarvastu Memme 20.

24.11 kell 20 põllumeeste lõikuspidu.

01.12 kell 13 koduste laste jõulupidu

10.12 Tarvastu käsitüülaat Mustla rahvamajan.

Tõrvan ja Elmen

06.10 kell 18 lõikustänapühä KKS*.

07.10 kell 12-15 Riiska järve veeren Tõrva Sannafest 2017.

08.10 kell 16 Tanel Joamets mäng laverit. KKS

13.10 kell 18 kultuurimajan Vello Jaska mulgikiilse luulekogu „Kodu keelen“ rahva ette tuumine. Kohvilaud, Tõrva meesteansambel, rahvamuusikaansambel Kirime, lõõtsaluu.

29.10 kell 16 Musica sacra KKS.

04.11 kell 12 Elme kiriku 170. aastepäevä jumaleteenistus. Piiskop Joel Luhamets, Nõo meesteansambel jt.

05.11 kell 10 kultuurimajan sügüsene kirbuturg.

06.11 kell 19 konsert „Ma olin Bonzo“. KKS

18.11 kell 12 Patküla kuul 250, aktus ja konsert. KKS

26.11 kell 16 igavikupühäpäev KKS.

02.12 Erni Kasesalu 90. sünniaastepäev ja Malle Pütsepp-Ranne mälestusteraamat edimene rahva ette tuumine. KKS

03.12 edimese advendi laat Mulgi turu oovi pääl. Tõrva linna jõulupuu pääl pandas kündle palame.

09.12 tansustuudiu Lys Kantri 15. aastepäev. KKS

Vaate manu www.torva.ee

KKS* Tõrva kirik-kammersaalin

Jääme mäleteme

ASTA JAAKSOO

28. IV 1930 – 27. VIII 2017



Mede ulgast om egäveses minnu mulgi keele õpetei, August Kitzbergi muuseumi luuja ja permaine Asta Jaaksoo.

Ta oli väsimede Kitzbergi vaimuperänduse oidai ja edesikandai, koduluu-uurja, küläliikmise iistvedäje, Mulke Seltsi liige, lämmi ja ää nallasoonege mulgi naine. Temä imeilusa kõlage muhe mulgi kiil jääp palludele aastides miilde. Eluaigne kuulmeister Asta Jaaksoo õpet mulgi kiilt ää meelege kigil uvilistel ja oli osaline „Mulgi sõnastigu“ tegemise man. 2004. aastel sai Asta Jaaksoo vabariigi presidendi käest Valgetähe IV lassi autasu, 2005 valiti ta Karksi valla aukodanigus ja 2013. aastel anti Jaaksoole Mulgimaa Uhkuse aunimi.

ERNA-ELISE NEIMANN

10. II 1925 – 06. VII 2017



Oma elutii om lõpuni käinu tuliengeline Tarvastu mulk Erna-Elise Neimann. Ta oli üits Mulke Seltsi uvveste asutejist, kavvaaigne Villändi kogukonna vanemb, seltsi juhatusse liige ja pallude ettevõtmiste eng. Neimanni iistvõtmisege akas kuun käimä Villändi murdering. Öige ja ilus mulgi kiil oli temä süameasi. Erna-Elise Neimann korjas ja kirjut ütten abiliistege üles sadu mulgikiilise välläütlemisi, mes anti vällä katen vihun pääliskirja all „Mulgikiilid ütlemisi“, sinna manu tetti kah elülaat. Neimann oli „Mulgi sõnastigu“ tüürühmä liige. 2011. aastel and president Ilves Erna-Elise Neimannile kümnde aastide pikutse priitahltigu tüü iist mulgi keele ja meele oidmise ääs aastee vabatahtlugu aunime.

Mulgi Kultuuri Instituut

XI Mulgi konverenss

Aakirjandus ja ää nimi

23.11. 2017 Tõrva gümnaasiumi saalin

Juhatep Urmas Tuuleveski

10.30 Kohvi ja ende kirjapanek

11.00 Akatus. Tervitusesõna

11.15 - 12.00 Asjaliguld aakirjandusen, ettevaatliguld esiendest. Ingrid Veidenberg, Meediakuul ja Eesti Päevaleht

12.00 - 12.45 Mulke ostureisi 19. aastesaal ja nende mõju. PhD Kersti Lust Helsingi Ülikoolist

12.45 – 13.15 Mulgi rahvanimetuse saamise luust. Kust mulgi omale nime saive? PhD Taavi Pae Tartu Ülikoolist ja Kersti Lust

13.15 – 13.40 Kohvi

13.40 – 14.15 Luu ja inimese. Mulgi luu. Kirjamiis Heiki Raudla

14.15 – 14.40 Mulgi elämuskeskus. Mulke tulevene maamärk!? MKI vanemb Maido Ruusmann

14.40 Mulgimaa Uhkuse 2017 välläkuulutemine

15.00 Päevä lõpetus

Kõrraldeve Mulgi Kultuuri Instituut ja Tõrva linn, toetep Mulgimaa kultuuriprogramm.
Anna oma tulekust täädä mki@mulgimaa.ee

Mulgi Kultuuri Instituudi väljaanne Üitsainus Mulgimaa

Ajalehe väljaandmist toetab
“Mulgimaa kultuuriprogramm 2014–2017”

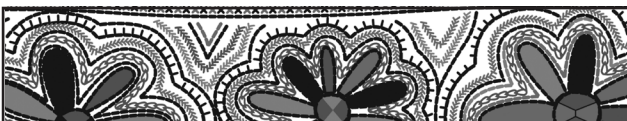
Toimetus:

e-post: ajaleht@mulgimaa.ee
post: Mulgi Kultuuri Instituut Tartu tn 20 Tõrva 68406
toimetaja: Kristi Ilves, tel. 5344 8176
tiraaž: 2000, küljendus ja trükk: OÜ Vali Press

Toimendusel om voli kirjatükke parande ja lühembes tetä.

Telli aaleht Üitsainus Mulgimaa kodu!

Telmise indeks om 03053.
Lehte saap telli internetist www.omniva.ee või postkontu-rist, nigu kikki tõisi aalehti.
Üitsainus Mulgimaa tulep neli kõrda aasten ja üte aastee ind om 8 eurut.
Mulgimaa omavalitsustest, raamatukogudest ja Mulke Seltsi kogukondest saap mulgikiilset aalehte edespidi kah ilma rahate!



MULKE SÜGÜSKUUL

10. novembrel 2017 kell 13
Kärstne mõisan

• Eesti Rahvaluule Arhiivi kogude, aalugu, Tarvastu kihelkonnast peri koguja, Tarvastu muinasjutu

• Piret Päär “Eesti rahvajutt – kas nüidse aa inimese jaos kah? Lugude kõnelemine vanast ja prilla”

Küsi täädust ja anna ende tulekust täädä: mki@mulgimaa.ee

Kõrraldeve Mulgi Kultuuri Instituut ütten Eesti Rahvaluule Arhiivige.